

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 61, din 04.12.2011

Interviu cu Vasile Nedelciuc privind Evoluții ale Politicii Externe a R. Moldova în Perioada 2009-2011

*Transcriptul emisiunii radiofonice, din 04 decembrie 2011, realizată de Asociația pentru Politică Externă (APE) în colaborare cu Agenția de știri și analize Imedia și cu asistența Fundației germane Friedrich Ebert Stiftung (FES). Emisiunea este difuzată la Radioul Vocea Basarabiei în fiecare sâmbătă.

Principalele teme ale emisiunii:

1. *Evoluții în politica externă a R. Moldova după anul 2009*
2. *Insuccesele politicii promovate de către Alianța pentru Integrare Europeană*
3. *Evoluția relațiilor R. Moldova cu vecinii săi România și Ucraina*
4. *Tipul relațiilor dintre R. Moldova și Federația Rusă*

Corneliu RUSNAC, moderator IMEDIA: Buna ziua stimați ascultători! Sunt Corneliu Rusnac și vă salut la o nouă emisiune de Sinteze și Dezbateri pe teme de Politică Externă realizată cu suportul Asociației pentru Politică Externă și finanțată de Fundația Germană Friedrich Ebert.

În emisiunea de astăzi vreau să vă prezint secvențe dintr-o discuție cu Președintele Asociației pentru Politică Externă Vasile Nedelciuc. Primul lucru pe care l-am întrebat pe dl Nedelciuc este cum a evoluat, în opinia sa, politica externă a R. Moldova după 2009?

1. *Evoluții în politica externă a R. Moldova după anul 2009*

Vasile NEDELCIUC, Președintele Asociației pentru Politică Externă: Analizând politica externă a R. Moldova în perioada 2009-2011, trebuie de avut în vedere contextul în care au fost relansate relațiile R. Moldova cu instituțiile europene, Euro - Atlantice după evenimentele din 2009. Când spun acest lucru mă refer la așteptările organismelor europene și internaționale față de R. Moldova pe parcursul a circa 20 de ani. Dacă atunci, îndată după prăbușirea sistemului comunist, Moldova pleda alături de statele Baltice, pentru apropiere de instituțiile Europene și urmarea unui curs asemănător, și dacă pe atunci piețele centrale ale Chișinăului erau inundate de tineri care strigau, scandau și declarau fățiș acest curs, ulterior instituțiile europene au observat o schimbare de optică la Chișinău. Asta s-a manifestat nu numai prin rezultatele nenumăratelor alegeri care de fiecare dată scoteau în prim plan alte forțe decât cele care au un curs pro-european, dar și prin felul în care se manifesta intelectualitatea, mass-media, modul în care reprezentanții Chișinăului în instituțiile internaționale promovau anumite valori. Așadar în dată după 1994, 1995-1996 pe când instituțiile europene lucrau intens cu primii candidați pentru aderare la Uniunea Europeană din blocul fost socialist – comunist, pe când instituțiile europene căutau parteneri de dialog în toate țările din fostul spațiu sovietic, la Chișinău ei nu găseau parteneri credibili, parteneri care să aibă sprijinul clar al majorității populației și cu care să dialogheze, să discute despre planurile de dezvoltare a UE vis-a-vis de R. Moldova și zona în care aceasta se află. Au rămas cu siguranță dezamăgiți de felul cum s-au manifestat partidele politice pe parcursul anilor, de foarte mulți lideri politici, care inițial

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 61, din 04.12.2011

dădeau semnale de așteptări promițătoare ca ulterior să vadă fie că aceștia nu țineau cont de starea de spirit a electoratului, fie că nu dădeau dovadă de o capacitate de manevră și de negocieri pentru a asigura un fundal temeinic pentru promovarea valorilor pentru care aceștia se pronunțau.

Iată de ce, atunci când în spațiul în care ne aflăm noi, mă refer în primul rând la Ucraina, dar și Georgia, Occidentul a suferit un eșec. A suferit un eșec când a văzut o schimbare neașteptată în Ucraina, o schimbare care putea compromite viitorul nu doar al R. Moldova, dar și a altor regiuni; atunci când situația din Georgia s-a înrăutățit odată cu conflictul armat. Odată cu venirea la putere a Alianței pentru Integrare Europeană, Occidentul a considerat că a venit momentul potrivit pentru a demara un proiect mai complex cu R. Moldova pentru a o readuce în spațiul european având convingerea că R. Moldova, fiind o țară mai mică, mai ușor va putea să parcurgă parcursul european. Occidentalii credeau, și probabil pe bună dreptate, că după atâția ani de frământări, de așteptări, de schimbări pe fundalul unui masiv exod de tineri în afara R. Moldova, în special în țările Uniunii Europene, va fi schimbată mentalitatea politicianilor și vor fi create condiții necesare pentru un dialog nou cu instituțiile europene având în vedere că chiar și comuniștii în perioada de la 2005 în sus se pronunțau chipurile pentru valorile europene. Așadar, venirea Alianței la putere în 2009 din start a beneficiat de o simpatie, nu aș spune exagerată, dar un credit de încredere foarte mare din partea instituțiilor europene. Toată lumea a dorit să vadă lucrurile frumoase care se întâmplă la Chișinău și de fiecare dată când au văzut mesaje clare în acest sens ei le-au multiplicat, le-au salutat și au făcut tot ce a depins de Occident pentru ca Moldova să beneficieze de sprijin și să se miște în direcția instituțiilor europene. Pentru că a avut din start un sprijin masiv din partea instituțiilor europene, pentru că toate forțele politice care au intrat în alianță nu au avut divergențe vis-a-vis de cursul european al R. Moldova au oferit pentru prima dată unui Guvern democratic de la Chișinău posibilitatea să întreprindă ceva. Iurie Leancă cu experiența sa diplomatică bogată, având și în Parlament un fost diplomat în Comisia de Politică Externă și având o Alianță care în unison promova aceleași valori imediat a beneficiat de un sprijin larg în capitalele europene și este de ajuns să vedem vizitele pe care le-a întreprins atât ministrul de externe cât și Prim-ministrul și alți demnitari ai R. Moldova pentru ca să ne dăm seama că cancelariile europene au deschis ușile pentru R. Moldova, au vrut să creadă în succesul R. Moldova, au investit în noi și pe bună dreptate trebuie să aștepte un anumit rezultat. De aceea, pe ansamblu anii 2009-2011 au însemnat o primă ruptură pe linia dialogului direct, complex, multilateral nu numai cu instituțiile internaționale, mă refer la Consiliul Europei și Comisia Europeană, dar și cu capitalele, statele membre ale Uniunii Europene. Cu unele țări noi nu am avut pe parcursul anilor un dialog direct, consistent având pe agendă anumite subiecte concrete. Pentru prima oară asta s-a întâmplat și îl putem considera un succes al Alianței pentru Integrare Europeană.

Corneliu RUSNAC: Care sunt însă punctele slabe sau chiar insuccesele politicii promovate de către Alianța pentru Integrare Europeană?

2. Insuccesele politicii promovate de către Alianța pentru Integrare Europeană

Vasile NEDELCIUC: Să nu uităm că politica externă este consistentă și dă rezultate în timp dacă în relațiile interne din țară se produc lucruri bune; dacă reformele sunt desfășurate în mod onest, economia

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 61, din 04.12.2011

funcționează normal, cetățenii vad o schimbare în bine, toate astea creează un mediu favorabil pentru ca politica externă să dăinuie. Spre regret, lucrurile în țară au trenat și continuă să treneze. Sunt sectoare ale economiei naționale, ale activității Guvernului care nu arată rezultate pe potrivă, și nu numai ale Guvernului. Să ne referim în primul rând la Procuratură, la organele de drept, care spre rușinea noastră a tuturor și dezamăgirea instituțiilor europene n-au fost în stare să facă o investigație pertinentă a evenimentelor din aprilie 2009 și să spună atât populației în interior, cât și instituțiilor europene ce s-a întâmplat în această țară, și această concluzie, investigație să constituie o piatră de temelie pentru toată clasa politică de la noi și să fie o lecție de învățătură pentru toți cei care vor guverna această țară. Nu putem la nesfârșit să ne jucăm cu destinele oamenilor și să improvizăm activități care uneori se soldează cu victime doar pentru a te ține la putere sau ați face un nume pe piața politică.

Cel mai mare eșec, după mine, al Alianței pentru Integrare Europeană este incapacitatea acesteia și a infrastructurii pe care a creat-o sau cu care a conlucrat, coexistat în starea cauzelor și pricinilor evenimentelor din 2009. De asemenea, sunt rezerve foarte mari în ceea ce privește reformele care s-au produs în organele de drept, mă refer aici la Ministerul de Interne, organele securității statului, în cele de anchetă și aici dăinuie stilul de conducere, nu se vede o schimbare modernă, rapidă, oameni și fețe noi hotărâte să se lupte cu corupția și care să aducă și dovezi că lucrul acesta se întâmplă. Acest fapt a generat și continue să genereze nemulțumiri în societate, iar lucrul acesta se manifestă zilnic prin felul în care oamenii își exprimă dezacordul cu activitatea Guvernului, cu ceea ce se publică în mass-media sau mai ales ceea ce publică oamenii pe bloguri unde libertatea e totală.

Cum spuneam, politica externă a R. Moldova a reușit pe linia promovării mesajului nostru, aspirațiilor noastre de a vrea să fim în Europa, de a promova anumite valori, atașamentul nostru de a subscrie la documentele internaționale și de a negocia anumite capitole cu instituțiile europene, dar atunci când sunt doi parteneri în acest dialog, atunci când ne uităm în interior cum am implementat angajamentele noastre, modul cum s-au desfășurat aceste norme aici, situația noastră este destul de problematică și cred că pe bună dreptate instituțiile europene, dacă nu vom reuși să depășim etapa cu alegerea președintelui, s-ar putea la un moment dat nu să ne închidă ușile ci pur și simplu să pronunțe în glas verdictul dâșilor vis-a-vis de ceea ce putem face noi ca și stat independent cu aspirații europene; s-ar putea ca în timpul de 3-5 de zile să nu ne mai spună ceva cât de clar referitor la șansele noastre de integrare europeană.

Corneliu RUSNAC: Dar, cum ar fi apreciată o eventuală revenire a comuniștilor la putere într-o formulă sau alta de către partenerii europeni ai Chișinăului?

Vasile NEDELCIUC: Din experiența mea și din ceea ce văd că se întâmplă în jur europenii întotdeauna tratează în mod serios democrația. De fiecare dată ei se uită care este balanța de forțe în țară, cine are mai multe voturi, cine este mai important, cine este mai puțin important. Dacă există o Alianță în care nimeni nu are o majoritate stabilă ei preferă să îi vadă pe cei care reușesc să medieze și să asigure o stabilitate, o majoritate în Parlament. În cazul în care cei de la Chișinău, cu toate certurile caracteristice tuturor țărilor democratice, peste tot partidele politice se înțeapă, se critică, dar dacă ei reușesc până la urmă să păstreze Alianța, să voteze legile principale și mai ales luptă cu viciile importante ale societății, mă refer la hoție, corupție, introducerea unor reguli economice care stimulează sectorul privat, dacă reușesc să facă acest

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 61, din 04.12.2011

lucru UE va considera că Moldova a făcut față lucrurilor. Acum ei așteaptă probabil de la Guvernarea de la Chișinău luarea unor decizii menite să asigure stabilitatea. Dacă acești trei lideri nu pot nici până în pânzele albe să se înțeleagă cum îl pot alege pe noul Președinte al țării și dacă acest lucru nu este posibil în cercul lor și cu ajutorul celor trei care au plecat de la comuniști, atunci nu cred că occidentul va protesta dacă cei de la Chișinău vor identifica o soluție menită să schimbe cumva configurația Guvernului. Bineînțeles că occidentalii vor dori să afle de la acest Guvern resetat, reșezat dacă urmează angajamentele asumate anterior față de instituțiile europene și față de propria țară, proprii cetățeni. Dacă se reformează Guvernul în așa fel încât Moldova își pune pe agenda aderarea la Uniunea Euro – Asiatică bineînțeles că lucrul acesta va trezi mari neliniști și nu știu cu ce se pot termina relațiile noastre cu UE. Dacă însă o schimbare, o resetare ar însemna oferirea de posturi unor foști comuniști sau eventuali comuniști acest lucru asigură îndeplinirea angajamentelor R. Moldova și pentru o perioadă asigură stabilitate s-ar putea occidentalii să accepte acest lucru fără a protesta. Dâșii nu pot să se amestece în treburile interne, dar având în vedere că sursele de finanțare principale ale țării vin dinspre UE, donatorii internaționali, nu poți să nu ții cont de punctul de vedere a dâșilor și de aceea este înțeles să știm acest lucru. Repet încă o dată, cu siguranță UE va saluta identificarea unei soluții care se va mărgini la înțelegerea între cei trei din Alianța pentru Integrare Europeană și cei trei plecați de la comuniști în ceia ce privește alegerea șefului statului. O schimbare de Guvern nu ar fi de dorit pentru că o schimbare de Guvern va obliga o perioadă de tranziție de reșezare a lucrurilor și asta ar încetini reformele. Poate anumite remanieri în Guvern care să nu fie cu mare scandal, dar iarăși aceste remanieri nu pot fi făcute la decizia doar unui partener al Alianței. Trebuie dialog transparent, deschis, onest, iar între parteneri identificarea soluțiilor celor mai potrivite. Să ne imaginăm că trebuie să schimbăm un ministru al unui partid și partidul respectiv rămâne oarecum deranjat de treaba aceasta, atunci bineînțeles persoana respectivă va fi înlocuită cu un reprezentant al aceluiași partid. Dacă este nevoie să fie de la un alt partid atunci să se identifice o poziție asemănătoare de reechilibrare, de reșezare a lucrurilor în așa fel încât să nu trezești nemulțumirile partenerilor, altfel lucrurile merg prost de tot.

Corneliu RUSNAC: În alt context, dl Nedelciuc afirmă că R. Moldova este dependentă de relațiile cu vecinii săi România și Ucraina, mai ales că în Ucraina locuiesc foarte mulți conaționali de ai noștri.

3. *Evoluția relațiilor R. Moldova cu vecinii săi România și Ucraina*

Vasile NEDELCIUC: Orice am spune, relațiile R. Moldova depind crucial de relațiile sale cu România și Ucraina. Sunt nu doar simpli vecini de ai noștri, sunt două țări foarte mari. România este a cincea țară în Europa, Ucraina este o țară mare, o țară pivot între noi și Rusia și de felul cum se desfășoară lucrurile în Ucraina depinde, în mod hotărât, viitorul nostru. Imaginați-vă ce ar fi fost cu R. Moldova dacă Ucraina, de exemplu, nu își proclama independența în 1991. Îmi vine greu să speculez care ar fi fost situația astăzi la noi. Evident că relațiile noastre cu Ucraina sunt specifice. Ele au niște particularități care trebuie permanent luate în considerare. Vrem noi sau nu vrem, teritoriile din sudul și nordul Basarabiei fac parte din Ucraina și Transnistria face parte din R. Moldova. Vrem noi sau nu vrem, ca politicieni, analiști, aceasta este o realitate, care pentru cei ce sunt preocupați de istorie, vor să înțeleagă de ce lucrurile nu merg, de ce apar conflicte, totdeauna vor fi scoase în evidență și vor încerca să explice eșecurile, conflictele, neînțelegerile din considerente istorice, geopolitice și vrem sau nu vrem acest lucru

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 61, din 04.12.2011

va atârna asupra noastră secole la rând. Depinde de înțelepciunea celor care conduc țara, de felul celor care dialoghează între ei, în ce măsură se ține cont de trecut, dar totodată să privească în viitor și să identifice pârgurile, mecanismele care fac ca lucrurile să nu depășească o anumită limită. Relațiile cu Ucraina sunt marcate de istorie.

Pe de altă parte, relațiile noastre cu Ucraina sunt marcate de Transnistria pentru că Transnistria volens nolens, chiar dacă am dori să renunțăm la ea, ea este alături de noi, ne cauzează foarte multe probleme și are un impact foarte mare asupra ilegalităților care se produc în economie, prin modul în care nu se impozitează mărfuri, produsele se aduc ilegal în țară, traficul de ființe umane și așa mai departe. Transnistria nu este controlată de noi, iar Ucraina, și când spun Ucraina nu mă refer neapărat la Guvern, dar Ucraina ca entitate, nu este și nu poate întotdeauna să țină integral parte R. Moldova. Dimpotrivă, de foarte multe ori se plasează de partea celor din Transnistria, liderilor de acolo sau, dacă vrei, populației din Transnistria și nesprrijindu-ne în mod eficient întotdeauna contribuie la perpetuarea regimului separatist în Transnistria și asta, iarăși, dă o dimensiune nouă și complică mai mult relațiile noastre cu Ucraina. Mai erau și problemele neclarificate între noi cu proprietățile, cu frontiera și, plus peste toate, regimul de la Kiev, care într-o perioadă avea o anumită orientare, ulterior a fost perioada revoluției orange în Ucraina când ne-am pus mari speranțe și am crezut că împreună cu ei vom pune capăt nu numai separatismului din Transnistria, dar împreună ne vom mișca dinamic în Uniunea Europeană. Iată vedeți că a dispărut și regimul respectiv; a venit Ianukovici cu echipa sa care vede lucrurile altfel și toate astea luate împreună, pe fundalul când la Chișinău s-au schimbat Guvernările, iar Guvernarea actuală care după cum spuneam a făcut pași importanți pe linia politicii externe, pe linia Ucrainei unde nu este atât nevoie de politica externă pe care o avem noi vis-a-vis de statele Uniunii Europene. Pe dimensiunea ucraineană relațiile noastre externe de fiecare dată trebuiau secundate de acțiuni imediate, cu caracter mai mult economic, social, cu probleme care se rezolvă la frontieră, la punctele de trecere, ori aici pentru că nu avem înțelegerile bune sus au perpetuat au trenat practicile, tehnicile de lucru moștenite de la vechiul regim și nu prea am făcut mare lucru.

Nu cred că cu Ucraina s-a epuizat domeniul de îmbunătățire a relațiilor. Chiar dacă ucrainenii nu au un regim mai transparent și mai democratic decât noi, dar dacă să zicem partea moldovenească ar veni de fiecare dată în fața ucrainenilor cu dovezi clare că Moldova respectă toate normele, că Moldova este partea care nu face ilegalități, că Moldova respectă cuvântul dat, că Moldova urmărește cu atenție angajamentele asumate și de fiecare dată vine și solicită părții ucrainene același lucru și mai ales dacă am solicita sprijinul Uniunii Europene așa cum a fost la frontieră în dialogul cu Ucraina eu cred că aici noi am avansa mult mai rapid și pe dimensiuni mai concrete. Cum spuneam, pentru că sus nu este o armonie și o înțelegere completă instituțiile de mai jos nu prea s-au transformat pentru că cei de jos se gândesc aproximativ astfel: „stați să vedem ce o să fie, cine o să fie responsabil, de ce să risc, să mai așteptăm un pic” și toate astea duc la faptul că lucrurile nu sunt duse până la capăt. Cu Ucraina avem enorm de multe lucruri de rezolvat pentru că, cum spuneam, comunicarea cu Ucraina este importantă, foarte multă lume călătorește spre Rusia, transportul, autocarele, pe urmă școlile românești din satele din sudul Basarabiei și nordul Basarabiei, libertatea de difuzare a informației, chestiile de proprietate, demersurile și conlucrarea în comun în instituțiile europene iarăși este importantă. Noi nu am valorificat până la capăt potențialul colaborării cu Ucraina pentru a atrage investiții și a atrage euroregiunile de o manieră

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 61, din 04.12.2011

eficientă și asta din cauza reticenței, lipsei de cunoștințe, târăgănării și uneori dorinței unor demnitari, cu școală de mai demult, de a nu schimba lucrurile.

Corneliu RUSNAC: Cum au evoluat însă relațiile cu România în ultimul timp?

Vasile NEDELCIUC: Nu cred că s-au epuizat relațiile între noi în așa măsură încât nu mai avem ce semna și ce face. Sunt surprins să văd mai multe guvernări la rând, de la 1998 încoace, care nu reușesc să facă niște lucruri elementare. Bunăoară, statele Baltice înainte de a adera la instituțiile europene aveau reuniuni comune la nivel de Guvern, de Parlament, de ong-uri, de diferite organizații inclusiv pe linie de partide în așa fel încât își puneau la punct strategiile, tacticile de aderare la instituțiile europene, punerea la punct a unor probleme legate de criminalitate, de trafic și așa mai departe. Noi, nici cu România, nici cu Ucraina nu am avut așa ceva, nu am auzit de o ședință comună a Guvernelor de la Chișinău și București pe problema traficului, de exemplu, la frontiera Moldovei. Eu am obosit să ascult la nesfârșit despre traficul de țigări sau alte chestii unde în mod abuziv unii ziariști acuză ba pe un lider ba pe un altul, o ședință comună care pe agenda de zi să fi discutat acest subiect, plus transparența presei eu cred că ar face mult mai ușor, ar rezulta mai multe probleme. Parlamentele dacă s-ar reuni și ar dezbate problemele cele mai invocate de cetățenii de la noi și de dincolo care nu merg bine și aici am putea porni de la anumite probleme precum sunt: eliberarea anumitor acte, problemele cu cetățenia. Lucrurile astea trebuie discutate pentru că până la urmă Guvernul există pentru a îmbunătăți viața cetățenilor și nu invers. Nu am văzut acest lucru să se întâmple, nu am văzut proiecte serioase pe care R. Moldova și România de comun acord le derulează și care atrag investiții și din partea unor terți. Știi că există mai multe fonduri de investiții care caută domenii atractive de investiții. Sunt niște sectoare care nu au fost dezvoltate între R. Moldova și România, dacă ar fi atras capitalul privat la rezolvarea problemelor inclusiv ecartamentul european la calea ferată, anumite poduri sau de exemplu interconexiuni de linii electrice, dacă am atrage capitalul străin vă asigur că rapid se rezolvă foarte multe probleme. Nu văd de ce pentru 2-3 poduri în plus peste Prut trebuie să investească statul când poate construi sectorul privat și contra plată pentru cei care doresc să plece mai rapid, în condiții mai bune se face o plată. Sunt foarte multe lucruri care pot fi făcute, dar din păcate nu se fac. Eu cred că abia ar trebui să începem colaborarea autentică cu România de integrare economică, de valorificare a potențialului existent. Până acum n-am mărginit la lucrurile formale care sunt mai ușor de realizat, dar lucruri practice încă nu au fost făcute. După mine, abia aștept să văd demararea unor relații autentice între R. Moldova și România.

Corneliu RUSNAC: Dl Nedelciuc mai spune că R. Moldova ar trebui să aibă o relație cât mai sobră cu Rusia.

4. *Tipul relațiilor dintre R. Moldova și Federația Rusă*

Vasile NEDELCIUC: Cred că este foarte important ca în fruntea R. Moldova, toți cei care reprezintă statul R. Moldova în relațiile cu Rusia să aibă un comportament cât mai sobru și cât mai corect, totodată, ne-exagerând și ne-mizând pe relații interpersonale și pe lucruri sentimentale. După cum observați politica externă a Moscovei este în continuă schimbare. Moscova întotdeauna a avut diplomație mai mult sau mai puțin bună. Noi nu o să ne comparăm niciodată cu ea, nu avem de unde din păcate. Nu există

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 61, din 04.12.2011

atâta capital uman și bani să te pregătești și să faci față unei asemenea provocări, dar a te comporta demn și onest având în față obiectivele naționale cred că lucrul acesta până la urmă îl va respecta și îl va accepta și Moscova. În primul rând, în relațiile cu Moscova liderii noștri nu trebuie nici să se umilească nici să facă promisiuni deșarte ci de fiecare dată să pună în prim plan, să spună deschis care sunt lucrurile pe care noi nu le negociem. Bunăoară, cursul nostru spre Uniunea Europeană nu se discută, spunem franc. Pe de altă parte în relațiile cu Rusia trebuie de fiecare dată să aducem probele și dovezile părților că ne ținem de cuvânt. În relațiile cu Rusia aceasta deseori invocă drepturile minorităților, drepturile comunităților etnice, rușilor din R. Moldova. Cred că în dialog cu Rusia, dacă am vorbi onest și am pune în față realități am putea vedea că avem suficiente probe că Moldova este pionier în ceia ce privește respectarea drepturilor minorităților etnice. Când spun asta nu exclud cazuri când cineva îl atacă pe un cetățean de origine rusă sau invers un moldovean este atacat la Moscova. Cu Rusia trebuie de lucrat pe proiecte concrete. Rusia are un obiectiv strategic de ași păstra influența la etapa actuală prin mijloace economice în regiune. Rusia treptat încearcă să preia toate sferile legate de asigurarea cu energie, gaze; în telecomunicațiilor au încercat, dar nu au reușit pentru că aici tehnologiile sunt mult mai importante și ea încearcă să-și influența în diferite moduri ceia ce este și firesc în cadrul economic fiecare să-și urmărească propriul interes. Moldova în dialogul cu ea trebuie să spună franc ce se poate și ce nu se poate, să negocieze de fiecare dată niște lucruri discutând cu experții și nelăsând pe mâna unei singure persoane să ia decizii în diverse domenii. Așa cum am constatat atunci când intră o persoană mai ușor influențabilă, uneori chiar se fac tranzacții cu interese de grup și atunci este nevoie de un dialog împreună cu colegii pentru a lua o decizie.

După aceea, nu trebuie să ne rușinăm atunci când avem niște dificultăți și nu suntem în stare să le rezolvăm singuri să solicităm asistența altora. Este cunoscută politica de a antrena consultanți internaționali în pregătirea și desfășurarea unor negocieri sau pregătirea unei agende, a modului cum s-ar putea rezolva un caz cu ajutorul unor consultanți, a unor state sau instituții internaționale. Așa cum Moldova a apelat la asistență occidentală la soluționarea conflictului transnistrean, este adevărat o consultanță destul de proastă pentru că mai mult revine părții ruse decât străine, dar cu toată asta sunt prezenți și străinii, tot așa și alte domenii pot fi rezolvate în parteneriat, în dialog, în consultanță cu partenerii externi pentru a clarifica anumite aspecte. Trebuie să ne ținem de cuvânt, să nu așteptăm că pentru independența noastră noi va trebui să plătim mai puțin decât alții, dorim să mergem pe linia unei adevărate independențe asta înseamnă că trebuie să fim pregătiți a achita costurile acestei independențe. Independența costă bani. Și dacă nu vrei să fii lider s-ar putea pe termen scurt să câștigi ceva, dar pe termen lung până la urmă toți știi că liberate e mai scumpă decât toate. Eu nu aș îndemna pe nimeni de la Guvernare să accepte niște tranzacții convenabile cu prețurile la gaz azi, mâine pentru a ceda ceva din Chișinău, poimâine altceva. Lucrul acesta nu este admisibil. Trebuie de găsit formule prin intermediul cărora am putea să ne păstrăm securitatea energetică, securitatea economică a țării și lucrurile acestea trebuie discutate, explicate inclusiv rușilor. Până la urmă, rușii când vor vedea că există o conducere solidară, care îți respectă cuvântul și totodată nu este o țară agresivă Rusiei lucrurile vor merge mai mult sau mai puțin normal. Este adevărat să ne confruntăm, vom fi presați de Federația Rusă în ceia ce privește Transnistria, în alte sectoare ale activității noastre, dar aici noi nu trebuie să decidem singuri. Suntem prea mici și suntem o piesă mică într-un concert mare european. Trebuie să avem alături de noi

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 61, din 04.12.2011

UE, partenerii externi care sprijină Moldova de atâta vreme și cred că pe această cale am putea să găsim soluția cea mai potrivită pentru menținerea relațiilor normale cu Rusia.

Corneliu RUSNAC: Stimați ascultători ați audiat fragmente dintr-o discuție cu Președintele APE Vasile Nedelciuc. Spre regret, timpul rezervat emisiunii noastre a expirat. Eu vă mulțumesc foarte mult pentru prezența la acest program. Stimați ascultători, sunt Corneliu Rusnac și vă reamintesc că ați ascultat o emisiune de discuții pe teme de politică externă realizată cu suportul Asociației pentru Politică Externă și finanțată de Fundația Friedrich Ebert. Pe curând!